

UIT DE TIJDSCHRIFTEN.

Natuurhistorisch Maandblad. Orgaan van het Natuurhistorisch Genootschap in Limburg 18e Jaarg. No. 5. 31 Mei 1929.

Rector Jos. Cremers wijdt een in memoriam aan † H. J. H. Latiers, entomoloog en vlinder-kenner uit Steyl-Tegelen. In het verslag van de vergadering van 1 Mei '29 is o.a. van den heer Waage iets over libellen en kokerjuffers, waarbij mooie foto's, van den heer Rijk over het onderscheiden van de vlindersoort *Anaites plagiata* L. in een nieuw-beschreven vorm *A. efformata*, van den Voorzitter iets over plantlore naar aanleiding van een vraag om opgaven. De Voorzitter legt ook over een verslag van het onderzoek (door den heer v. d. Brink, Utrecht) naar den inhoud van uilenballen uit Limburg, waaruit de kennis der muizen- en spitsmuizenfauna aan te vullen is.

In de Beredeneerde Lijst van Zoogdieren in Limburg van Rector Cremers zijn de gladneuzige vleermuizen aan de beurt. *Barbastella* is uiterst zeldzaam in Zuid-Limburg; de Laatvlieger (*serotinus*) is er in tegenstelling met onze westelijke provincies veel zeldzamer dan de vroegvlieger of Rosse Vleermuis (*Noctula*), terwijl de Dwergvleermuis (*pipistrellus*) er, even goed als hier, heel algemeen voorkomt.

J. L. Wielders (Venlo) schrijft over de Buizerd. Uit eigen waarnemingen getuigt schr., dat Buizerds slechts bij uitzondering en door honger gedreven vogels slaan; van de 183 onderzochte gevallen (maaginhoud en ballen) bevatten slechts 17 vogelresten, overigens altijd muizen, mollen, kikvorschen.

De Muurhagedis te Maastricht is door Maj. Rijk en Rector Cremers weergevonden op ongeveer dezelfde plaats, waar wij ze in 1920 in groot aantal zagen en een ex. vangen konden (daarop doelt de opgave Maastricht in Fauna van Nederland III).

Vakblad voor Biologen. 10e Jg. No. 10. Juni 1929.

De beteekenis van het Natuurmonument voor den bioloog.

1. Voor den botanicus, door J. W. Van Dieren.

De schr. betoogt, dat de moderne ontwikkeling van de plantengeografie in 't bijzonder het behouden van Natuurmonumenten voor de biologie noodzakelijk maakt en dat omgekeerd door deze studierichting de bioloog het best kan aanwijzen, welke terreinen dienen gereserveerd te worden en ook hoe die behooren te worden beheerd.

Van de verdere inhoud van deze aflevering is het belangrijkste het verslag van de vergadering van de Nederl. Dierk. Vereen., waaruit blijkt, dat de Directeur van het Zoologisch Station in den Helder Dr. Redeke en de adj. directrice Mej. de Vos ontslag hebben gevraagd wegens vertrek uit den Helder. Tijdelijk (tot 1 Oct. a.s.) zal Dr. Stiasny uit Leiden het directoraat waarnemen.

Natura. Orgaan der Nederl. Natuurhist. Vereen. No. 5. 15 Mei 1929.

Ir. van Soest geeft als Plantengeografie XV een kaartje en bespreking van de eigenaardige verspreiding van *Tragopogon minus*, de kleine Morgenster.

J. Strijbos in Met de Kijker V voorspelt wat er op vogelgebied te genieten is in Mei en Juni.

C. Sipkes vertelt bij mooie foto's van een duinvallei bij Kamp, waarin de zee met de Novemberstormen is doorgebroken.

Amoeba. Officieel orgaan van den Nederl. Jeugdbond voor Natuurstudie 8. Jaargang No. 9.

Is gevuld met diverse artikelen over kampeeren en kampgenot in verband met de preparatieven voor de drie kampen, die de N. J. N. dezen zomer gaat inrichten te Denekamp en Kotten bij Winterswijk.

Aus der Heimat. Naturwiss. Monatsschrift des Deutschen Lehrervereins für Naturkunde. 42 Jahrg. Heft 5 Mai 1929.

Dr. Fr. Mende. Gesteins- und Mineralschicksale am Schneckenstein in Sachsen. Deze Schneckenstein is een sedert eeuwen beroemde vindplaats van

topaas-kristallen. Het voorkomen en de ontstaanswijze van deze topazen en tourmalijnen wordt hier uitvoerig behandeld.

H. K. Michna: Die Anfänge des Obstbaues. Uit de grootte van gevonden resten wordt afgeleid, dat in de tijd van de paalwoningen reeds appels en peren gekweekt werden. Een gedeelte van vuursteen „beilen” uit het neo-lithicum zijn waarschijnlijk gebruikt als landbouwwerktuigen ook voor de fruitteelt.

Dr. H. Schwenkel. Die Formenkreislehre und ihre Bedeutung für die Abstammungslehre: Een kritische bespreking van de opvattingen van Kleinschmidt, welke nieuwe methoden en opvattingen heeft voorgesteld voor de systematiek, gegrond op de studie der geografische rassen, vooral bij vogels.

G. Barth. Ein merkwürdiger Fall von Gallenbildung. Galvorming op de bloemen van Valerianella, veroorzaakt door een bladvloo.

Kosmos. Handweiser für Naturfreunde 26 Jahrg. Heft 6. Juni 1929.

Onder de titel: Geheimnisvolle Kräfte bespreekt Dr. G. Venzmer met instructieve afbeeldingen de werking der organen voor interne secretie op de groei en de rijpning bij dieren en menschen.

Seltsame Blütenformen noemt Prof. Litzelmann de bloemen van Aristolochia-soorten, Stapelia en Catasetum, van welke de wonderlijke bestuivingsinrichting uitvoerig wordt behandeld met veel illustraties, waarbij prachtig afgedrukte groote foto's. De Aristolochia's en Stapelia's hebben een vliegenvaal; de Catasetum's (orchideeën) schieten hun stuifmeelklompjes naar de kop van bezoekende insecten.

Dr. R. Stäger vertelt van een boschmier in een kunstnest die „krankzinnig” geworden was, n.l. steeds in spiraallijnen naar rechts rondrende en alle passeerende nestgenooten aanviel als vijanden. Bij anatomisch onderzoek door den beroemden mierenforscher en zenuwarts Rud. Brun in Zürich werd een tumor in de *linkerkant* van de hersenen gevonden, die het abnormale gedrag en de verlamming van de *rechter* spriet en pooten had veroorzaakt, evenals in dergelijke gevallen bij zoogdieren.

Ein Verfahren zur biologischen Prüfung der Röntgen-Apparate. Door X-stralen wordt de menschelijke huid geprikkeld en wel zwakker of sterker (tot ontsteking of zelfs vernietiging van het huidweefsel toe), naarmate van de aard en de sterkte der bestraling. Om deze werking te meten worden gekiemde boonen gebruikt. De kiemwortel wordt door de bestraling beschadigd en, naar gebleken is, evenredig met de beschadiging van de menschelijke huid; door zwakke stralen wordt alleen het uitkomen van de zijwortels vertraagd, bij sterkere werking blijven de zijwortels geheel achterwege, of wordt zelfs de hoofdwortel en tenslotte de geheele kiem gedood.

J. HEIMANS.

BOEKBESPREKING.

Kamerplanten door J. M. van den Houten, W. L. en J. Brusse's Uitg. Mij Rotterdam, f 1,50.

Dit aardige deeltje van v. d. Houten sluit zich geheel aan bij zijn twee voorafgaande boekjes „Cactussen” en „Vetplanten”, welke groote opgang gemaakt hebben. Het is rijk geïllustreerd met mooie foto's en handige textfiguurtjes en is overeenkomstig in z'n opzet en behandeling met v. Laren's Verkade-album van denzelfden naam. Dit boekje is echter meer een geregelde handleiding voor de verzorging van kamerplanten, waarvan een heel groot aantal soorten behandeld zijn. Het zal daardoor, ook reeds als een nuttige aanvulling bij het genoemde album, zeker wel aftrek vinden.

Leven en Werken der dieren in de Wildernis door William J. Long.

Vertaling door Cilia Stoffel, W. L. & J. Brusse's uitg. My. Rotterdam. f 1,90 geb. f 2,90.

Dit is reeds het 15e deeltje in de serie Long vertalingen van Mej. Stoffel. Het is, even als de voorgaande, van eenigszins anderen aard dan de bij ons, sedert D. L. N. ze in 1904 introduceerde, zoo bekend en geliefd geworden dieren-novellen van Long. Het is n.l. iets meer tendentius en verdedigt de wel sympathieke en aantrekkelijke zienswijze van den schrijver over het gevoelsleven van dieren.

J. HEIMANS.